

Sygn. akt I C 2117/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2024 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Ligoń-Krawczyk

Protokolant: sekretarz Ewa Kocielnik

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2024 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa D. R.

przeciwko (...) Bankowi (...) S.A. z siedzibą w W.

o ustalenie i zapłatę

I. umarza postępowanie co do kwoty 188.553,95 (sto osiemdziesiąt osiem tysięcy pięćset pięćdziesiąt trzy i 53/100) złotych,

I. oddała powództwo w pozostałym zakresie,

II. ustala, że powód przegrał proces w 100% i pozostawia rozliczenie kosztów postępowania referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się wyroku.

Sygn. akt *I C 2117/20*

UZASADNIENIE

W dniu 12 sierpnia 2019 r. (prezentata tut. Sądu, k. 4) D. R., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, skierował wobec (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. pozew wnosząc o:

1. zasądzenie od (...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z rzecz D. R. kwoty 76.000 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie naliczanymi od 1 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu części nienależnych świadczeń na rzecz (...) Bank (...) S.A. oraz (...) Bank (...) S.A. jako jego następcy prawnego w postaci nienależnych, ale spłaconych rat kapitałowo-odsetkowych z tytułu zawartej przez niego oraz M. C. (1) w dniu 19 lutego 2010 r. z (...) Bank (...) S.A. „Umowy nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...)”, która jest nieważna w całości wraz z kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa prawnego według norm przepisanych (**roszczenie główne**);

ewentualnie na wypadek uznania przez Sąd, że powyższa umowa z uwagi na fakt, iż jej istotne warunki (essentialia negotii) w rozumieniu art.66 i in. k.c. wyznaczające jej minimalną treść, zawarte m.in. w § 1 ust. 1 Części Szczególnej Umowy oraz w § 1. ust. 2 i 3, § 13 ust.2-3, § 15 ust. 7 Części Ogólnej Umowy, a także w § 6 ust. 6-7, § 10 ust. 5-6 stanowiących jej integralną część „Ogólnych Warunków udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu mieszkaniowego (...)”, stanowią klauzule niedozwolone w rozumieniu art.385⁽¹⁾ i nast. k.c. w zw. z art. 58 k.c., jest nieważna w całości oraz uznania powyższego roszczenia z pkt 1 powyżej (roszczenia głównego) za bezzasadne, wniósł o:

2. zasądzenie od (...) Bank (...) Spółka Akcyjna (KRS (...)) na rzecz D. R. kwoty 38.899 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie naliczanymi od 1 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu części nienależnych świadczeń w postaci nadpłat na rzecz (...) Bank (...) S.A. oraz (...) Bank (...) S.A. jako jego następcy prawnego w związku ze spłatą przez niego rat kapitałowo odsetkowych w wykonaniu zawartej przez niego oraz M. C. (1) w dniu 19 lutego 2010 r. z (...)

Bank (...) S.A., Umowy nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...), których wysokość winna być ustalona z pominięciem stanowiących niedozwolone klauzule postanowień zawartych w § 1 ust. 1 Części Szczególnej Umowy oraz w § 1. ust. 2 i 3, § 13 ust.2-3, § 15 ust. 7 Części Ogólnej Umowy a także w § 6 ust. 6-7, § 10 ust. 5-6 stanowiących jej integralną część „Ogólnych Warunków udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu mieszkaniowego(...)” przy zachowaniu pozostałych postanowień tej Umowy, w tym przewidzianego w Umowie oprocentowania, wraz z kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa prawnego, według norm przepisanych (**roszczenie ewentualne**) (pозew, k. 4-14).

W odpowiedzi na pozew (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wedle norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictw (odpowieź na pozew, k. 137-161).

Pismem procesowym z dnia 14 czerwca 2022 r. (prezentata tut. Sądu, k. 426) strona powodowa dokonała modyfikacji powództwa wnosząc o:

1. ustalenie, że „Umowa nr (...) o kredyt mieszkaniowy(...)” zawarta w dniu 19 lutego 2010 r. przez D. R. i M. C. (1) z (...) Bank (...) Spółka Akcyjna, której następcą prawnym jest (...) Bank (...) Spółka Akcyjna, jest nieważna;

2. zasądzenie od (...) Bank (...) Spółka Akcyjna (KRS (...)) na rzecz D. R. kwoty 188.553,95 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie naliczanymi od 5 czerwca 2019 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu jego nienależnych świadczeń na rzecz (...) Bank (...) S.A. oraz (...) Bank (...) S.A. jako jego następcy prawnego w postaci nienależnych, ale spłaconych przez niego w PLN rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od 2 kwietnia 2010 r. do 7 sierpnia 2021 r. z tytułu zawartej przez niego oraz M. C. (1) w dniu 19 lutego 2010 r. z (...) Bank (...) S.A. „Umowy nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...)”, która to umowa jest nieważna w całości

- wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie do dnia zapłaty, w tym kosztami zastępstwa prawnego, według norm przepisanych (pismo procesowe powoda z 14 czerwca 2022 r. zawierające modyfikację powództwa, k. 426-431).

W odpowiedzi na modyfikację powództwa pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie, wnosząc o oddalenie powództwa w kształcie zmodyfikowanym pismem z dnia 13 czerwca 2022 r. oraz wniósł o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych (pismo procesowe pozwanego, k. 437-438).

Pismem procesowym z dnia 11 stycznia 2024 r. strona powodowa dokonała ponownej modyfikacji powództwa w zakresie roszczenia głównego wnosząc o:

1. ustalenie, że „Umowa nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...)” zawarta w dniu 19 lutego 2010 r. przez D. R. i M. C. (1) z (...) Bank (...) Spółka Akcyjna, której następcą prawnym jest (...) Bank (...) Spółka Akcyjna, jest nieważna;

2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 14.282,91 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie naliczanymi od dnia doręczenia pozwanemu odpisy pisma do dnia zapłaty tytułem zwrotu jego świadczeń na rzecz pozwanego w postaci nienależnych, ale spłaconych przez niego w PLN rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od 2 czerwca 2023 r. do 2 stycznia 2024 r. z tytułu zawartej przez niego oraz M. C. (1) w dniu 19 lutego 2010 r. Umowy nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...), która jest nieważna

- wraz z kosztami postępowania z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku w niniejszej sprawie do dnia zapłaty, w tym kosztami zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

W piśmie wskazano, że w związku z wniesieniem przez (...) Bank (...) S.A. pozwu przeciwko D. R. (sprawa o sygn. XXVIII C 24242/22) m. in. o zwrot kapitału z tytułu umowy w kwocie 225.599,99 zł, D. R. w dniu 14 sierpnia 2023 r. złożył względem ww. spółki oświadczenie o potrąceniu przez niego wierzytelności względem tego banku w wysokości 228.553 zł o zwrot nienależnych jego wpłat w okresie od daty zawarcia Umowy do 31 lipca 2023 r. na poczet ww. rat z tytułu nieważnej Umowy z dochodzonej przez ten bank wierzytelności w kwocie 225.599,99 zł. Potrącenie nie

zostało też zanegowane przez ww. bank. Skutkiem tego potrącenia było wygaśnięcie roszczenia pozwanego o zwrot kapitału oraz zaspokojenie dotychczas dochodzonego w niniejszej sprawie roszczenia powoda o zapłatę dochodzonej kwoty 188.553,95 zł, co jednak nie obejmuje wszystkich świadczeń powoda z tytułu Umowy według stanu na datę sporządzenia pisma (pismo procesowe powoda z 11 stycznia 2024 r. zawierające modyfikację powództwa, k. 573-576).

W odpowiedzi pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko i wniósł o oddalenie powództwa w kształcie zmodyfikowanym pismem z dnia 11 stycznia 2024 r. jednocześnie wyraził zgodę na cofnięcie przez powoda powództwa w części dotyczącej roszczenia o zapłatę zdefiniowanej w piśmie z dnia 11 stycznia 2024 r. oraz wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych (pismo procesowe pozwanego, k. 587).

Do zamknięcia rozprawy strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie (protokół rozprawy z 20 lutego 2024 r., k. 590).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

D. R. i M. C. (1) poszukiwali środków na zakup lokalu mieszkalnego o pow. 49,33 m⁽²⁾ na rynku pierwotnym. Udali się do (...) Bank (...) S.A., banku rekomendowanego przez dewelopera. Początkowo D. R. i M. C. (1) chcieli zaciągnąć kredyt w PLN, jednak nie mieli zdolności na kredyt w PLN. Zdecydowali się na ofertę kredytu w CHF, na którą mieli zdolność kredytową. Przedstawiono im tabele dotyczące stabilności waluty CHF. Otrzymali też informację, że kurs waluty CHF na dany dzień jest publikowany na stronie internetowej banku (zeznania powoda D. R., protokół z 15 listopada 2022 r., k. 446-447, nagranie 00:11:51-00:16:21).

W ofercie (...) Bank (...) były zarówno kredyty w PLN, jak i w walutach obcych. Na pierwszych spotkaniach klienci wskazywali, jakiej wysokości kredyt chcieliby otrzymać, jaki jest cel kredytu, opisywali swoje dochody, obciążenia kredytowe, ilość osób w gospodarstwie domowym. Na tej podstawie wyliczana była wstępna zdolność kredytowa. Przedstawiana była oferta kredytowa, przykładowe symulacje kredytowe w PLN i walucie obcej. Omawiana wysokość rat i oprocentowanie, sposób spłaty rat. Klienci mogli zadawać pytania. O wyborze oferty decydowali klienci. Klienci zainteresowani kredytem walutowym otrzymywali również dokument „informację o ryzyku kursowym i zmiennej stopie procentowej”. Informowani na czym polega kredyt w walucie obcej i jak wygląda zmiana rat. Klienci decydowali się na kredyt w CHF ze względu na dużo niższą ratę kredytu od kredytu w PLN (zeznania na piśmie świadka M. G., k. 413-413v).

W dniu 1 lutego 2010 r. D. R. i M. C. (1) złożyli wniosek o kredyt mieszkaniowy (...) na kwotę 225.600 zł, w walucie kredytu CHF i walutą spłaty kredytu PLN, z okresem kredytowania 420 miesięcy, na pokrycie zakupu lokalu mieszkalnego o pow. 49,33 m⁽²⁾ na rynku pierwotnym. Całkowity koszt inwestycji wynosił 282.000 zł, w tym dotychczas wniesione środki wynosiły 5.000 zł, środki przewidywane do wniesienia przed uruchomieniem kredytu wynosiły 51.400 zł. Proponowana prowizja miała wynosić 2,5 %. W dacie wnioskowania o kredyt M. C. (1) miała wykształcenie średnie. Pracowała na umowę o pracę na czas nieokreślony w (...) na stanowisku specjalisty za średnim wynagrodzeniem w wysokości (...) zł netto miesięcznie. Posiadała zobowiązania w postaci kredytu w (...) Bank (...) z ratą w wysokości 239,13 zł miesięcznie oraz limit ROR w (...) w wysokości 1.000 zł. Z kolei D. R. posiadał wykształcenie wyższe. Pracował na umowę o pracę na czas nieokreślony w (...) na stanowisku specjalisty ze średnim wynagrodzeniem w kwocie (...) zł netto miesięcznie. Posiadał zobowiązanie w postaci pożyczki w (...) z ratą w wysokości (...) zł miesięcznie (wniosek o kredyt mieszkaniowy (...)) z 1 lutego 2010 r., k. 176-177; formularz danych osobowych z 1 lutego 2010 r., k. 178-181).

W dniu **19 lutego 2010 r.** D. R. i M. C. (1) zawarli z (...) Bank (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w G. umowę nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...) (kredyt budowlano-hipoteczny przeznaczony na zakup na rynku pierwotnym nieruchomości od dewelopera lub spółdzielni mieszkaniowej) (dalej: Umowa). Bank udzielił kredytobiorcy kredytu hipotecznego, na zasadach określonych w Części Szczególnej Umowy (dalej: CSU) oraz w Części Ogólnej Umowy

(dalej: COU), a także „Ogólnych warunkach udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu mieszkaniowego (...), stanowiących integralną część niniejszej Umowy.

Zgodnie z § 1 ust. 1-3 CSU, kredyt stanowił kredyt denominowany udzielony w złotych w kwocie stanowiącej równowartość 88.707,01 CHF jednak nie więcej niż 225.600 zł z przeznaczeniem na finansowanie przedpłat na poczet nabycia od firmy deweloperskiej lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...) budowl., dla którego urządzona zostanie przez Sąd Rejonowy w Piasecznie księga wieczysta. Okres kredytowania określono od 19 lutego 2010 r. do 2 lutego 2045 r. Oprocentowanie kredytu wynosiło 5.14833 % p.a. (w przypadku uruchomienia środków w dniu podpisania niniejszej CSU) (§ 1 ust. 4 CSU). Marża banku w dniu udzielenia kredytu wynosiła 4,9% w stosunku rocznym, z zastrzeżeniem § 6 ust. 4 Umowy (§ 1 ust. 5 CSU).

Stosownie do § 2 ust. 1 CSU, całkowity koszt udzielonego kredytu wynosił szacunkowo 225.367,15 zł, w tym: prowizja za udzielenie kredytu denominowanego w wysokości 2.153,08 CHF pobrane w złotych w kwocie stanowiącej równowartość 6.080,51 zł oraz suma odsetek pobranych przez bank przez cały okres kredytowania w kwocie 219.286,64 zł. Łączną kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji związanych z zawarciem umowy oszacowano na 6.080,51 zł, co stanowiło 2,7% kwoty udzielonego kredytu (§ 2 ust. 2 CSU).

Zgodnie z § 2 ust. 3 CSU, pozostałe koszty łącznie wyniosły szacunkowo 8.263,88 zł, w tym 219 zł kosztu ustanowienia hipoteki kaucyjnej, 160 zł opłaty za przeprowadzenie inspekcji nieruchomości, 100 zł opłaty za badanie księgi wieczystej, 400 zł opłaty za wewnętrzną weryfikację wartości prawnego zabezpieczenia, 7.384,88 zł kosztów ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych w całym okresie kredytowania. Łączna kwota wszystkich kosztów ponoszonych przez kredytobiorcę w związku z zaciągniętym kredytem, w całym okresie kredytowania wynosiła 233.6431,03 zł (§ 2 ust. 4 CSU).

Zabezpieczenie spłaty kredytu stanowiła hipoteka kaucyjna na kredytowanej nieruchomości do łącznej kwoty 338.400 zł (na zabezpieczenie spłaty kapitału, odsetek i innych kosztów) oraz cesja na rzecz banku praw umowy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych nieruchomości (§ 3 CSU).

Uruchomienie kredytu miało nastąpić jednorazowo na zasadach określonych w Części Ogólnej Umowy (§ 4 ust. 3 i 6 CSU).

Zasady spłaty kredytu zostały określone w (COU) Części Ogólnej Umowy (§ 5 ust. 7 CSU).

Zgodnie z **§ 1 ust. 2 COU**, w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej, kwota kredytu wypłacana w złotych, zostanie określona poprzez przeliczenie na złote kwoty wyrażonej w walucie, w której kredyt jest denominowany, według kursu kupna tej waluty, zgodnie z Tabelą kursów, obowiązującą w Banku w dniu uruchomienia środków, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych.

W myśl **§ 1 ust. 3 pkt 1 COU**, w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej zmiana kursu waluty oraz zmiana wysokości spreadu walutowego wpływa na wypłacane w złotych przez Bank kwoty transz kredytu oraz na spłacane w złotych przez kredytobiorcę kwoty rat kapitałowo-odsetkowych.

Ryzyko związane ze zmianą kursu waluty oraz zmianą wysokości spreadu walutowego ponosi kredytobiorca, z uwzględnieniem § 13 ust. 3 oraz § 20 ust. 6 (**§ 1 ust. 3 pkt 2 COU**).

Tabele kursów oraz informacje o wysokości spreadów walutowych, udostępniane są klientom banku w następujący sposób:

a) aktualne: zamieszczane są na stronie internetowej banku oraz wywieszane są na tablicy ogłoszeń banku oraz na życzenie klienta podawane są telefonicznie lub mailem;

b) archiwalne: zamieszczane są na stronie internetowej Banku oraz na życzenie klienta podawane są telefonicznie lub mailem (**§ 1 ust. 3 pkt 3 COU**).

W myśl **§ 8 ust. 6 COU**, do przeliczenia kwot prowizji z waluty obcej na złote, stosuje się kurs sprzedaży danej waluty według Tabeli kursów, obowiązującej w Banku w dniu zapłaty prowizji, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych.

Do przeliczeń kwot walut uruchamianego kredytu stosuje się kurs kupna waluty obcej według Tabeli kursów obowiązującej w Banku w dniu wypłaty środków, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych (**§ 13 ust. 2 COU**).

Zgodnie z **§ 13 ust. 3 COU**, w przypadku kredytu denominowanego wypłaconego w złotych, gdy przyznana kwota kredytu, na skutek różnic kursowych, okaże się na dzień uruchomienia ostatniej transzy kredytu kwotą:

- 1) przewyższająca kwotę wymaganą do realizacji celu, określonego w CSU, Bank uruchomi środki w wysokości, stanowiącej równowartość w walucie kredytu kwoty niezbędnej do realizacji tego celu oraz dokona pomniejszenia salda zadłużenia poprzez spłatę kwoty niewykorzystanej;
- 2) niewystarczająca do realizacji celu mieszkaniowego, określonego w CSU, kredytobiorca zobowiązany jest do uzupełnienia brakującej kwoty ze środków własnych lub ze środków przeznaczonych na dowolny cel.

Stosownie do treści **§ 15 ust. 7 COU**, w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej:

- 1) Harmonogram spłat kredytu wyrażony jest w walucie, w której kredyt jest denominowany,
- 2) Spłata następuje:
 - a) w złotych w równowartości kwot wyrażonych w walucie obcej, przy czym do przeliczeń wysokości rat kapitałowo-odsetkowych spłacanego kredytu stosuje się kurs sprzedaży danej waluty według Tabeli kursów obowiązującej w Banku w dniu spłaty, w momencie dokonywania przeliczeń kursowych albo
 - b) w walucie obcej, z zastrzeżeniem lit. c):
 - z walutowego rachunku prowadzonego przez bank, na podstawie pełnomocnictwa do rachunku – poprzez pobieranie przez bank należnych kwot lub
 - przelewem z walutowego rachunku prowadzonego przez inny bank lub
 - bezpośrednią wpłatę gotówkową dokonaną przez kredytobiorcę na rachunek obsługi kredytu z zastrzeżeniem, że: wpłaty przyjmowane są w Oddziałach i placówkach banku, prowadzących operacje gotówkowe w walutach obcych, operacje w walutach obcych nie obejmują bilonu;
 - c) w celu zapewnienia spłaty raty kapitałowo-odsetkowej, w dniu wymagalności kredytobiorca zobowiązany jest posiadać na rachunku walutowym kwotę wystarczającą do pełnej spłaty raty (umowa nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...) (kredyt hipoteczny przeznaczony na zakup na rynku pierwotnym nieruchomości od dewelopera lub spółdzielni mieszkaniowej) z dnia 2 lutego 2010 r., k. 27-35).

D. R. i M. C. (1) zapoznali się z umową. Otrzymali również inne dokumenty do podpisu. Przeczytali umowę kredytową przed jej podpisaniem (zeznania powoda D. R., protokół z 15 listopada 2022 r., k. 447, nagranie 00:14:26-00:14:52).

Nadto D. R. i M. C. (1) oświadczyli, że zapoznali się z informacją dla wnioskodawców o ryzyku zmiennej stopy procentowej oraz ryzyku kursowym, a także że w pierwszej kolejności przedstawiono im ofertę kredytu w PLN, z której rezygnują (Informacja dla Wnioskodawców o ryzyku zmiennej stopy procentowej oraz ryzyku kursowym podpisana przez M. C. (1) i D. R., k. 183). W Informacji dla wnioskodawców o ryzyku zmiennej stopy procentowej oraz ryzyku kursowym wskazano, że w ofercie (...) Bank (...) S.A. dla klientów indywidualnych bank proponuje kredyty hipoteczne udzielane w złotych polskich, jak i denominowane kursem waluty obcej: CHF, EUR, oparte na zmiennej stopie procentowej. Wskazano, iż przed podjęciem decyzji o wyborze waluty kredytu należy zapoznać się z przedstawionymi

w piśmie poniżej informacjami dotyczącymi ryzyka kursowego i ryzyka zmian stóp procentowych. W zakresie **ryzyka zmian kursów walutowych** poinformowano, że wybierając zadłużenie w walucie obcej kredytobiorcy korzystali wówczas z oprocentowania niższego w porównaniu z kredytem złotowym i spłacali miesięcznie niższą ratę kredytu. Dotyczyło to przede wszystkim kredytów w euro i we frankach szwajcarskich, a wynikało ze znacznej różnicy w wysokości stóp referencyjnych, które stanowiły podstawę do ustalenia oprocentowania kredytu. Zaznaczono, że stopy referencyjne wynosiły wówczas: dla kredytów złotych - 4,22% (WIBOR 3M), zaś dla kredytów denominowanych kursem franka szwajcarskiego - 0,25% (LIBOR 3M dla CHF). Podkreślono przy tym, że zaciągając zobowiązanie w walucie obcej, kredytobiorcy narażeni są na ryzyko zmiany kursów walutowych oraz ryzyko zmiany wysokości spreadu walutowego. Występowanie wyżej wymienionych ryzyk sprawiało, że zarówno rata spłaty, jak i wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu przeliczona na PLN na dany dzień podlegała ciągłym wahaniom, w zależności od aktualnego kursu waluty. Wskazano, że ryzyko kursowe jest znacznie mniejsze, jeżeli o kredyt walutowy ubiega się kredytobiorca, osiągający dochody w tej samej walucie obcej, a ryzyko zmiany wysokości spreadu walutowego – gdy dokonuje spłaty kredytu w walucie, w jakiej kredyt jest denominowany. Bank poinformował, że z wyżej wymienionych powodów warto rozważyć zaciągnięcie długoterminowego kredytu w PLN jako korzystną alternatywę w stosunku do kredytów walutowych, które mimo atrakcyjnych aktualnie warunków cenowych w długim okresie mogą okazać się droższe na skutek wzrostu kursów walutowych lub zmiany stóp procentowych. W zakresie **ryzyka zmiany stóp procentowych** zaznaczono, iż zarówno w przypadku kredytów złotych jak i walutowych, oprocentowanych w oparciu o zmienną stopę procentową, kredytobiorca ponosi ryzyko zmian stóp procentowych. Oprocentowanie kredytów hipotecznych składa się ze stałej marży (...) Bank (...) S.A. i zmiennej stopy referencyjnej (np. EURIBOR, LIBOR – w zależności od waluty kredytu) i zmienia się co kwartał (3M). Ryzyko zmiany stóp procentowych oznaczało, iż w przypadku wzrostu poziomu stopy referencyjnej wyższe będzie oprocentowanie kredytu i wzrośnie wówczas wysokość miesięcznej raty kapitałowo-odsetkowej. Wysokość stopy referencyjnej była ustalana na rynku międzybankowym i zależała między innymi od decyzji banku centralnego w zakresie obniżenia lub podwyższenia stóp procentowych. Na wysokość stóp procentowych w danym kraju miało wpływ szereg czynników, m.in. inflacja, podaż pieniądza, cykl koniunkturalny, wysokość PKB itp. Informacja o wysokości stóp referencyjnych dla poszczególnych walut była podawana do publicznej wiadomości i dostępna w dziennikach ogólnopolskich oraz na stronach portali internetowych. W ww. Informacji wskazano, że dwa powyżej wspomniane czynniki – zmienność kursów walutowych oraz wahania stóp procentowych powodują, że rzeczywiste koszty obsługi długu mogą okazać się znacząco wyższe od wcześniej założonych. Z tego powodu bank zachęcał klientów do zapoznania się z danymi historycznymi i sporządzanymi przez analityków prognozami dotyczącymi wahań kursu oraz wysokości stóp referencyjnych dla danej waluty (wartości, które w danym momencie mogą być korzystne dla klienta, w długim okresie mogą się okazać niekorzystne), a także do zapoznania się z zamieszczonym w dokumencie przykładem wpływu zmiany stopy procentowej oraz kursu waluty na wysokość raty kredytu (symulacja). Podkreślono również, że bank oferuje możliwość zmiany waluty kredytu, wielokrotnie w trakcie okresu spłaty – na PLN bezpłatnie. Do dokumentu załączono: Historię zmian stopy referencyjnej LIBOR 3M dla CHF i historię zmian kursu franka szwajcarskiego do złotego (CHF/PLN) (Informacja dla Wnioskodawców o ryzyku zmiennej stopy procentowej oraz ryzyku kursowym podpisana przez M. C. (1) i D. R., k. 182-183).

W dniu 2 marca 2010 r. D. R. i M. C. (1) złożyli wniosek o wypłatę kredytu mieszkalnego w kwocie 225.600 zł (wniosek o wypłatę kredytu mieszkalnego, k. 190-191).

Kredyt został uruchomiony w dniu 2 marca 2010 r. w wysokości 87.642,28 CHF, co bank przeliczył po kursie 2,5741, na kwotę 225.600 zł (zaświadczenie z 27 września 2019 r., k. 339).

(...) Bank (...) S.A. z siedzibą w W. jest następcą prawnym (...) Bank (...) S.A. w drodze połączenia w trybie art. 492 § 2 pkt 1 Kodeksu spółek handlowych – tj. przez przeniesienie całego majątku (...) Bank (...) S.A., jako spółki przejmowanej, na rzecz (...) Banku (...) S.A., jako spółki przejmującej – wpisany w dniu 31 października 2014 r. do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS: (...) (informacja (...) Bank (...) S.A. z 6 grudnia 2019 r., k. 169).

Raty kapitałowo-kredytowe spłacane były w walucie PLN z rachunku bankowego należącego do D. R. (zaświadczenie z 22 lipca 2019 r., k. 80; historia rachunku bankowego D. R., k. 81-110).

Od 2005 r. do drugiej połowy 2008 r. kurs CHF względem waluty PLN słabł, co znaczy, że wartość CHF miała, a kurs PLN był coraz stabilniejszy, tym samym kredytobiorcy mogli nabywać walutę CHF. Jednak w drugiej połowie 2008 r. kurs CHF względem waluty PLN zaczął się zmieniać na niekorzyść kredytobiorców, tzn. musieli przeznaczyć co raz więcej środków w PLN na nabycie waluty CHF. Według danych zgromadzonych i uzyskanych z serwisu (...), pierwszego dnia roboczego stycznia 2015 r. (02.01.2005 r.) kurs CHF/PLN wynosił 2,6267, natomiast ostatniego dnia roboczego grudnia 2018 r. (31.12.2018 r.) kurs CHF/PLN wynosił 3,810 zł (opinia H. D. biegłego sądowego z zakresu bankowości z 22 kwietnia 2023 r., k. 458-462).

Wartość stawki LIBOR 3M CHF od początku 2005 r. miała tendencję wzrostową i utrzymywała się aż do drugiego kwartału 2008 r. W następnym okresie miał miejsce diametralny spadek wartości, który utrzymywał się na podobnym poziomie, spadając aż do drugiego kwartału 2014 r., gdzie ponownie miał miejsce gwałtowny spadek wartości. Następnie wartość LIBOR 3M CHF utrzymywała się na podobnym poziomie. Stawka LIBOR 3M CHF od 2014 r. zaczęła spadać i osiągnęła wartość ujemną. Wartość LIBOR 3M CHF pierwszego dnia roboczego 2005 r., tj. 4 stycznia 2005 r. wynosiła 0,7100%, natomiast ostatniego dnia roboczego 2018 r., tj. 31 grudnia 2018 r. miała wartość ujemną i wynosiła (-0,7134) (opinia H. D. biegłego sądowego z zakresu bankowości z 22 kwietnia 2023 r., k. 461v).

W dniu 18 grudnia 2017 r. D. R. i M. C. (1) zawarli umowę nieodpłatnego zniesienia współwłasności nieruchomości i darowizny udziału we współwłasności (akt notarialny z 18 grudnia 2017 r., Rep. (...), k. 56-61), w której znieśli nieodpłatnie współwłasność lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w P. (KW (...)) wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej i prawami związanymi, które nabył na wyłączną własność D. R. w całości bez spłat i dopłat (§ 4 pkt I). Strony umowy ustaliły, że dokonane nieodpłatne zniesienie współwłasności jest ostatecznym podziałem między nimi i nie będą w stosunku do siebie z tytułu dokonanego zniesienia współwłasności ponosić żadnych roszczeń (§ 4 pkt II). Nadto M. C. (1) darowała D. R. cały jej udział wynoszący (...) części w lokalu niemieszkalnym numer (...) – garażu podziemnym wielostanowiskowym (KW (...)), a D. R. darowiznę przyjął i na powyższe wyraził zgodę (§ 4 pkt III). Strony oświadczyły również, że niniejsze nieruchomości obciążone są kredytem we frankach szwajcarskich udzielonym im umową nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...) z dnia 19 lutego 2010 r. przez (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w G. (obecnie (...) S.A. z siedzibą w W.). Kredyt jest zabezpieczony hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 332.400 zł wpisaną w dziale czwartym w księdze wieczystej (...) oraz hipoteką umowną kaucyjną do kwoty 6000 zł, wpisaną w dziale czwartym księgi wieczystej (...). Zadłużenie z tytułu powyższego kredytu na dzień 18 grudnia 2017 r. wynosi (...) CHF (§ 4 pkt IV).

W § 6 ww. umowy D. R. zobowiązał się do samodzielnej spłaty kredytu hipotecznego udzielonego umową nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...) z dnia 19 lutego 2010 r. przez (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w G. (obecnie (...) S.A.) oraz zobowiązał się do samodzielnej spłaty wszelkich opłat i kosztów banku przewidzianych tą umową w terminach w niej wskazanych (umowa nieodpłatnego zniesienia współwłasności nieruchomości i darowizny udziału we współwłasności z 18 grudnia 2017 r., akt notarialny Rep. (...), k. 56-61).

Aneks nr 1 z dnia 20 grudnia 2017 r. do umowy kredytu zmieniono oznaczenia stron umowy poprzez zwolnienie z długu współdłużnika solidarnego Pani M. C. (1) oraz ustalono, że zachowana zostaje tożsamość i ciągłość wierzytelności wynikającej z umowy kredytu (aneks nr 1 z 20 grudnia 2017 r. do umowy kredytu: Kredyt mieszkaniowy (...), k. 62-63).

Tego samego dnia, tj. 20 grudnia 2017 r., D. R. i M. C. (1) zawarli z (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę o zwolnienie z długu. (...) S.A. zwolniło całkowicie M. C. (1) z długu, zaś M. C. (1) oświadczyła, że zwolnienie to przyjmuje. Z kolei D. R. oświadczył, iż przyjmuje całkowitą odpowiedzialność za spłatę długu (umowa o zwolnienie z długu z 20 grudnia 2017 r., k. 64).

W dniu 27 maja 2019 r. D. R. skierował do (...) Bank (...) S.A. reklamację – wezwanie do usunięcia z treści umowy kredytowej zapisów stanowiących klauzule niedozwolone zamieszczone w § 1 ust. 2 i 3, § 13 ust. 1 i 2 oraz § 15 ust.

7 COU oraz usunięcie z „Ogólnych Warunków udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu mieszkaniowego (...)” niedozwolonych klauzul dotyczących sposobu denominacji kwoty kredytu oraz sposobu ustalania rat kapitałowo-odsetkowych i innych świadczeń wnioskodawcy. Nadto wniósł o wyliczenie i o zwrot w terminie 14 dni na rzecz wnioskodawcy nadpłaty z tytułu sposobu spłaty ww. kredytu jako kredytu „frankowego” podczas gdy wobec nieobowiązującego – jako niezgodnych z prawem – zapisów o denominowaniu w CHF oraz ustaleniu wysokości rat kapitałowo-odsetkowych (reklamacja z 27 maja 2019 r., k. 118-120).

W odpowiedzi na złożoną reklamację (...) Bank (...) S.A. wskazał, że umowa kredytowa numer (...) z dnia 19 lutego 2010 r. jest realizowana w sposób prawidłowy, a bank nie widzi podstaw do uwzględnienia zgłoszonych w piśmie roszczeń (odpowiedź na reklamację, k. 121-122).

W dniu 4 czerwca 2019 r. D. R. złożył do Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa w Warszawie wniosek o zaważanie (...) Bank (...) S.A. do próby ugodowej (k. 123-126). Do zawarcia ugody nie doszło (protokół z rozprawy z 2 marca 2020 r. w sprawie II Co 2337/19 przed Sądem Rejonowym dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, k. 348).

Kredytowany lokal mieszkalny nigdy nie był wynajmowany. D. R. nadal mieszka w przedmiotowym lokalu (zeznania powoda D. R., protokół z 15 listopada 2022 r., k. 446, nagranie 00:08:59).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie złożonych do akt sprawy dokumentów. Sąd w całości dał wiarę dokumentom wymienionym w stanie faktycznym, bowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności, a Sąd nie miał podstaw do podważenia ich wiarygodności bądź zawartej w nich treści z urzędu.

Sąd ustalając stan faktyczny oparł się również na zeznaniach **świadka M. G.** (zeznania na piśmie, k. 413-414) w zakresie wskazanym w stanie faktycznym. W tej części świadek posiadał informacje i podawał fakty istotne dla rozstrzygnięcia sprawy. Świadek w sposób spójny i wiarygodny przedstawił posiadaną przez siebie wiedzę dotyczącą realizacji umów kredytowych waloryzowanych do waluty CHF zawieranych w pozwanym banku. Opisał stosowane w nim procedury, dysponował wiedzą o mechanizmie udzielania kredytu oraz standardowym, wzorcowym przebiegu tej procedury. Świadek jako pełnomocnik Banku podpisywał z powodem i M. C. (2) sporną Umowę kredytową, jednak świadek nie pamiętał kredytobiorców i okoliczności zawierania z nimi umowy.

Dokonując ustaleń faktycznych Sąd oparł się również częściowo na dowodzie z przesłuchania **powoda D. R.** (protokół rozprawy z 15 listopada 2022 r., k. 446-448) w zakresie wskazanym w ustalonym stanie faktycznym. Jakkolwiek w ocenie Sądu powód rzetelnie przedstawił informacje na temat przyczyn i samego zawarcia Umowy to w przypadku pozostałych okoliczności (niespełnienie w sposób należyty obowiązków informacyjnych przez bank itd.) jego relacje nie znajdują potwierdzenia w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Zebrane w sprawie dowody i ustalony stan faktyczny wskazują, że w chwili zawierania Umowy powód został należycie poinformowany i posiadał pełną świadomość różnicy pomiędzy kredytem złotowym, a oferowanym kredytem indeksowanym, ryzyku walutowym, itd. W oparciu o otrzymane dane dokonał własnej analizy opłacalności produktów bankowych i zdecydował się na skorzystanie z kredytu waloryzowanego do waluty obcej.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się również na **opinii biegłego sądowego H. D. z zakresu bankowości z dnia 22 kwietnia 2023 r.**, dopuszczonej postanowieniem tut. Sądu z dnia 5 stycznia 2023 r. (k. 449). Zdaniem Sądu opinia sporządzona została zgodnie z zasadami przyjętymi przy opracowaniu tego rodzaju dokumentów w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Opinia ta w sposób dokładny, zwięzły i wyczerpujący odpowiada na zadane w tezie dowodowej pytania (opinia biegłego sądowego H. D. z zakresu bankowości z 22 kwietnia 2023 r., k. 458-462).

Sąd, postanowieniem z dnia 5 stycznia 2023 r., na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c., oddalił wniosek strony pozwanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego w pozostałym zakresie oraz oddalił wniosek strony powodowej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego jako nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy oraz z przyczyn jakie legły u podstaw oddaleniu powództwa w niniejszej sprawie (postanowienie tut. Sądu z 5 stycznia 2023 r., k. 449).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie strona powodowa dwukrotnie modyfikowała swoje roszczenie (pismem procesowym z 14 czerwca 2022 r., k. 426-431 oraz pismem procesowym z 11 stycznia 2024 r., k. 573-576) ostatecznie wnosząc o ustalenie, że „Umowa nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...)” zawarta w dniu 19 lutego 2010 r. przez D. R. i M. C. (1) z (...) Bank (...) Spółka Akcyjna, której następcą prawnym jest (...) Bank (...) Spółka Akcyjna, jest nieważna oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 14.282,91 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie naliczanymi od dnia doręczenia pozwanemu odpisu pisma do dnia zapłaty tytułem zwrotu jego świadczeń na rzecz pozwanego w postaci nienależnych, ale spłaconych przez niego w PLN rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od 2 czerwca 2023 r. do 2 stycznia 2024 r. z tytułu zawartej przez niego oraz M. C. (1) w dniu 19 lutego 2010 r. Umowy nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...), która jest nieważna.

Pismem procesowym z dnia 11 stycznia 2024 r., zawierającym modyfikację powództwa, strona powodowa cofnęła ze zrzeczeniem się roszczeń pozew w części dotyczącej kwoty 188.553,95 zł (k. 573-574v), zaś na cofnięcie powództwa w tej części zgodę wyraził pozwany (k. 587).

Zgodnie z treścią art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia – aż do wydania wyroku. W myśl § 4 cytowanego przepisu sąd może uznać za niedopuszczalne cofnięcie pozwu, zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia tylko wtedy, gdy okoliczności sprawy wskazują, że wymienione czynności są sprzeczne z prawem lub zasadami współzycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa. Stosownie do dyspozycji art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

Uznając, że częściowe cofnięcie pozwu w niniejszej sprawie jest dopuszczalne w świetle treści art. 203 § 4 k.p.c., Sąd Okręgowy orzekł jak w pkt I wyroku i umorzył postępowanie co do kwoty 188.553,95 zł.

W ocenie Sądu, nie ma racji strona powodowa, iż Umowa łącząca strony jest nieważna.

Zgodnie z art. 58 § 1 i 2 k.c. czynność sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż w miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

Istotne z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy jest również wskazanie przepisów regulujących umowę kredytu bankowego, tj. art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (dalej: prawo bankowe). Zgodnie z art. 69 ust. 1 prawa bankowego, w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia umowy kredytowej, przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do ust. 2 wskazanego przepisu, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

W treści art. 69 ust. 2 prawa bankowego wskazano zatem, jakie niezbędne postanowienia powinny być zawsze ujawnione w umowie bankowej. Nie wszystkie z tych elementów stanowią essentialia negotii umowy kredytowej. Elementów konstrukcyjnych tej umowy poszukiwać należy w art. 69 ust. 1 Prawa bankowego.

W ocenie Sądu przedmiotowa Umowa zgodna jest z art. 69 ustawy prawo bankowe i spełnia wszystkie wymogi zawarte w przytoczonym artykule, nie jest próbą obejścia przepisów prawa bankowego, jak również nie wypacza natury umowy kredytu. W Umowie kwotę kredytu ustalono na 88.707,01 CHF jednak nie więcej niż 225.600 zł (§ 2 ust. 1 Umowy, k. 27) Zdaniem Sądu odpowiadają prawu również postanowienia Umowy odnoszące się do oprocentowania kredytu, w tym wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany. Umowa (Część Ogólna Umowy) przewidywała też okoliczności, w jakich może dojść do zmiany oprocentowania oraz sposoby jakimi kredytobiorca o tej zmianie zostanie poinformowany (§ 4 COU, k. 30v-31). Zauważyć też należy, że w dacie podpisania Umowy przepisy prawa bankowego nie przewidywały obowiązku zawarcia w umowie postanowień określających mechanizm tworzenia tabel kursowych, kursów walut, czy też umożliwiających stronie wpływanie na ww. elementy. Zawarcia w umowach takich postanowień nie domagali się również powodowie.

Umowa kredytu waloryzowanego mieści się w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ustawy Prawo bankowe). Umowa ta nie jest zatem sprzeczna z art. 358¹ § 2 k.c. wedle którego strony mogą zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Natomiast § 3 tego przepisu stanowi podstawę sądowej waloryzacji świadczeń. Należy wyjaśnić, że przepis art. 69 prawa bankowego nie należy do przepisów określających w sposób sztywny wysokości świadczenia pieniężnego, w szczególności świadczenia kredytobiorcy, tj. kwoty kredytu, którą powinien zwrócić w wykonaniu zobowiązania wynikającego z umowy kredytu. Z tego względu waloryzacja umowna tego świadczenia była dopuszczalna na podstawie art. 358¹ § 2 k.c. Przyjęcie za miernik waloryzacji waluty obcej nie stanowiło również naruszenia bezwzględnie obowiązujących przepisów ani zasad współżycia społecznego. Waloryzacja umowna przy zastosowaniu jako jej miernika waluty obcej wyraża się w tym, że kredytobiorca zwraca kredytodawcy wykorzystaną sumę kredytu, przy czym w związku z kursem waluty obcej suma ta może być wyższa odpowiednio do relacji do waluty obcej. Suma wykorzystana w dniu wykonywania umowy kredytu może mieć bowiem inną wartość rynkową w wyniku indeksacji walutowej. Innymi słowy, kredytobiorca może być zobowiązany do zwrotu bankowi sumy pierwotnie wykorzystanego kredytu (w chwili wykonania umowy przez bank), ale taka wykorzystana suma (w całości lub części) może mieć inną (wyższą) wartość rynkową w okresie spłaty kredytu. Tym samym należy zaznaczyć, że zasada nominalizmu zawarta w artykule 358¹ k.c., znajduje rozszerzenie w ustępie 2 wspomnianego artykułu, umożliwiającego waloryzację w drodze umowy (wyrok Sądu Najwyższy z 22 stycznia 2016 r., sygn. akt I CSK 1049/14).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 kwietnia 2015 r. (sygn. V CSK 445/14, Lex nr 1751291), który to pogląd Sąd Okręgowy podziela i odnosi do przedmiotowej sprawy, potwierdził, że dopuszczalne jest ułożenie stosunku prawnego w taki sposób, że strony ustalą w umowie inną walutę zobowiązania i inną walutę wykonania zobowiązania. Wspomniany powyżej art. 69 Prawa bankowego statuuje, że waluty samego kredytu oraz waluta jego spłaty nie muszą być tożsame. Tym samym, dopuszczalne jest tworzenie umów realizujących essentialia negotii umowy kredytu przy założeniu spłaty wierzytelności w walucie obcej.

Biorący kredyt, zwłaszcza długoterminowy z przeliczeniem zobowiązań okresowych (rat spłacanego kredytu) według umówionej waluty (klauzula walutowa) ponosi ryzyko polegające albo na płaceniu mniejszych rat w walucie kredytu, albo większych, niż to wynika z obliczenia w tej walucie, gdyż na wysokość każdej raty miesięcznej wpływa wartość kursowa waluty kredytu w stosunku do waloryzacji tego kredytu (wyrok Sądu Najwyższego z 24 maja 2012 r., sygn. akt II CSK 429/11, Legalis nr 526856). Podkreślenia wymaga więc, że istotną konsekwencją umowy kredytu jest brak pewności w zakresie ostatecznego całkowitego jego kosztu zarówno ze strony banku, jak i kredytobiorcy. Dotyczy to także kredytów wyrażonych w PLN, nieindeksowanych do waluty obcej, szczególnie w przypadku zastosowania zmiennego oprocentowania kredytu, zależnego od szeregu czynników, na które kredytobiorca także nie ma wpływu. W przypadku wzrostu oprocentowania w okresie kredytowania, tak samo jak w przypadku zmian na rynku walutowym, które mogą dotyczyć CHF, kwota wierzytelności wobec banku może ulegać zmianie, jednak nawet wówczas będzie

to jedno i to samo zobowiązanie z tego samego tytułu, bez cech innych stosunków zobowiązaniowych. Zjawisko to nie stanowi naruszenia ustawy Prawo bankowe, ani Kodeksu cywilnego w zakresie prawa zobowiązań. Brak ekwiwalentności świadczeń jest więc pozorny, z uwagi na konieczność zachowania wzajemnej wartości waluty PLN i CHF. Nie można oczekiwać od banku (który, jako spółka prawa handlowego, prowadzi nastawioną na zys działalność gospodarczą) udzielania kredytów bez umożliwienia mu osiągnięcia korzyści z umowy kredytu, bo tylko wówczas nie dochodziłoby do rozbieżności pomiędzy udzielonym kredytem, a zobowiązaniem do zwrotu wykorzystanego kredytu. Kredytobiorca, niedysponujący własnymi środkami pieniężnymi oraz taki kredytobiorca, który nie zamierza zaangażować posiadanych przez siebie środków finansowych, korzysta z finansowego wsparcia ze strony banku, dla którego umowa kredytu jest źródłem przychodu, tym samym dochodzi do naruszenia równowagi między stroną konsumentką a spółką prawa bankowego. Nie jest to jednak równoznaczne z nieważnością umowy kredytu, ponieważ wykorzystanie mechanizmu waloryzacji nie narusza natury kredytu, gdyż zapewnia kredytodawcy zarobek w zamian za udzielenie kredytu.

W sprawie bezsporne jest, że powód D. R. i jego ówczesna partnerka M. C. (1) zawierali przedmiotową Umowę jako konsumenci w rozumieniu art. 22¹ k.c. Zgodnie z przywołanym przepisem, konsumentem można być wyłącznie w zakresie czynności prawnych niezwiązanych bezpośrednio z własną działalnością gospodarczą lub zawodową. Decyduje więc brak związku danej czynności z wymienioną działalnością, a nie to, czy taka działalność jest w ogóle prowadzona przez osobę dokonującą czynności prawnej. Do uznania, że mamy do czynienia z konsumentem, wystarczy brak bezpośredniego związku czynności z działalnością gospodarczą lub zawodową; istnienie pośredniego związku nie wyklucza zatem uznania danej osoby za konsumenta (K. Osajda (red.), P. Miklaszewicz, Kodeks cywilny, Komentarz, wyd. 20, 2018, Legalis).

Zawarcie umowy jako konsument nie oznacza jednak „gwarancji satysfakcji”, tj. że umowa – w szczególności taka, która wiąże się z ryzykiem i uzależniona jest od czynników zewnętrznych, niezależnych od stron – będzie ostatecznie zawsze dla konsumenta korzystna. Jak wskazał Sąd Okręgowy w Warszawie w wyroku z dnia 18 kwietnia 2016 r. (sygn. III C 275/15, Mon.Pr.Bank. 2016 nr 10, str. 3) „działanie Państwa w zakresie ochrony konsumentów winno bowiem ograniczać się do ochrony przed działaniami podstępными bądź nieuczciwymi, nie mogą oni natomiast oczekiwać, że państwo ochroni ich przed wszelkimi negatywnymi konsekwencjami podejmowanych przez nich decyzji gospodarczych”, który to pogląd Sąd w tym składzie w pełni podziela. Podkreślić należy, że zawarcie umowy w charakterze konsumenta nie oznacza zwolnienia konsumenta z obowiązku dokonania przy zawieraniu umowy oceny rozmiaru zaciąganego zobowiązania i związanych z nim ryzyk. Jednocześnie żadne przepisy nie zabraniają konsumentom zawierania umów wiążących się z ryzykiem, jeżeli są oni gotowi je ponieść. Od konsumenta, należycie dbającego o własne interesy, należy oczekiwać aktywności i dążenia do wyjaśnienia wszelkich wątpliwości czy wszelkich niezrozumiałych kwestii szczególnie w kontekście umowy, która stanowi dla niego zobowiązanie. Jak słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z dnia 5 października 2016 r. „w relacjach cywilnoprawnych nie jest dopuszczalne faworyzowanie żadnej ze stron, choćby była konsumentem, kosztem praw profesjonalisty. Trzeba też uwzględnić stale podnoszący się poziom wykształcenia, wiedzy, doświadczenia i świadomości prawnej ogółu społeczeństwa, w tym konsumentów, coraz lepiej przygotowanych do asertywnego uczestnictwa w obrocie prawnym” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 5 października 2016 r., sygn. I ACa 47/16, Legalis nr 1533035). W ocenie Sądu, nie ma podstaw do przyznania stronie powodowej uprzywilejowanej pozycji, w której powód D. R. w niniejszej sprawie byłby zwolniony z obowiązku przejawiania jakiegokolwiek staranności przy dokonywaniu oceny treści zawieranej umowy i od odpowiedzialności za jej skutki.

Oceny wymaga więc czy przed zawarciem przedmiotowej Umowy powód D. R. i M. C. (1) zostali w sposób należyty poinformowani o treści umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty obcej i związanych z jej zawarciem ryzykach.

W ocenie Sądu, z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie wynika, że zostali oni poinformowani m.in. o ryzyku związanym z zaciągnięciem kredytu hipotecznego indeksowanego kursem waluty obcej, a przede wszystkim o ryzyku kursowym i tabelach kursowych, co wynika również wprost z postanowień zawartej przez strony

Umowy jak również ich pisemnego oświadczenia o zapoznaniu się z Informacją dla wnioskodawców o ryzyku zmiennej stopy procentowej oraz ryzyku kursowym w której nadto potwierdzili, że w pierwszej kolejności przedstawiono im ofertę kredytu w PLN, z której rezygnują (k. 183).

Strona powodowa nie wykazała więc, aby pozwany bank nie wypełnił względem powodów ciężącego na banku obowiązku informacyjnego. W ocenie Sądu kredytobiorcy posiadali pełną i niezbędną wiedzę na temat spłaty rat kredytu oraz świadomość istnienia kursu walutowego, jego wahań i tabel kursowych. Zostali poinformowani, iż uruchomienie kredytu i spłata rat kredytowych następuje według kursu kupna i sprzedaży waluty obcej, do której waloryzowany jest kredyt. Powyższe wynika z postanowień Umowy i Ogólnych warunków kredytowania w zakresie udzielania kredytów na cele mieszkaniowe oraz kredytów i pożyczek hipotecznych w (...) Banku S.A., stanowiącego integralną część umowy.

Należy również zwrócić uwagę, iż w dniu 18 grudnia 2017 r. D. R. i M. C. (1) zawarli umowę nieodpłatnego znieśnienia współwłasności nieruchomości i darowizny udziału we współwłasności w której D. R. zobowiązał się do samodzielnej spłaty kredytu hipotecznego udzielonego umową nr (...) o kredyt mieszkaniowy (...) z dnia 19 lutego 2010 r. przez (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w G. (obecnie (...) S.A.) oraz zobowiązał się do samodzielnej spłaty wszelkich opłat i kosztów banku przewidzianych tą umową w terminach w niej wskazanych (umowa nieodpłatnego znieśnienia współwłasności nieruchomości i darowizny udziału we współwłasności z 18 grudnia 2017 r., akt notarialny Rep. (...), k. 56-61). W dniu 20 grudnia 2017 r. strony umowy kredytowej zmieniły oznaczenia stron umowy poprzez zwolnienie z długu współdłużnika solidarnego Pani M. C. (1) oraz ustalono, że zachowana zostaje tożsamość i ciągłość wierzytelności wynikającej z umowy kredytu (aneks nr 1 z 20 grudnia 2017 r. do umowy kredytu: Kredyt mieszkaniowy (...), k. 62-63). Tego samego dnia, tj. 20 grudnia 2017 r., D. R. i M. C. (1) zawarli z (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. umowę o zwolnienie z długu, w której (...) S.A. zwolniło całkowicie M. C. (1) z długu, zaś M. C. (1) zwolnienie przyjęła, a D. R. przyjął całkowitą odpowiedzialność za spłatę długu (umowa o zwolnienie z długu z 20 grudnia 2017 r., k. 64). Tym samym od dnia 20 grudnia 2017 r. kredytobiorcą spornej Umowy jest jedynie powód D. R.. Z tego względu nie sposób zgodzić się z argumentacją strony powodowej, dotyczącą współuczestnictwa koniecznego M. C. (1) w niniejszej sprawie (pismo procesowe pozwanego z 25 sierpnia 2023 r., k. 507v).

Podnoszone przez stronę powodową zarzuty dotyczące umowy o kredyt hipoteczny indeksowany do waluty CHF wynikają, zdaniem Sądu, ze wzrostu kursu franka szwajcarskiego, na który pozwany bank nie miał żadnego wpływu i z którego to wzrostu nie odniósł żadnej korzyści. Wzrost kursu CHF wynikał bowiem z działań Centralnego Banku Szwajcarii, który w 2011 r. i 2015 r. doprowadził do uwolnienia sztywnego kursu CHF do innych walut. Biegły sądowy H. D. w opinii dopuszczonej w niniejszej sprawie wskazał, że od 2005 r. do drugiej połowy 2008 r. kurs CHF względem waluty PLN słabł, co znaczy, że wartość CHF miała, a kurs PLN był coraz stabilniejszy, tym samym kredytobiorcy mogli nabywać walutę CHF. Jednak w drugiej połowie 2008 r. kurs CHF względem waluty PLN zaczął się zmieniać na niekorzyść kredytobiorców, tzn. musieli przeznaczyć co raz więcej środków w PLN na nabycie waluty CHF. Według danych zgromadzonych i uzyskanych z serwisu (...), pierwszego dnia roboczego stycznia 2015 r. (02.01.2015 r.) kurs CHF/PLN wynosił 2,6267, natomiast ostatniego dnia roboczego grudnia 2018 r. (31.12.2018 r.) kurs CHF/PLN wynosił 3,810 zł (opinia H. D. biegłego sądowego z zakresu bankowości z 22 kwietnia 2023 r., k. 458-462).

Powyżej opisane zmiany kursu waluty, obiektywnie niekorzystna dla kredytobiorców, nie mogą stanowić podstawy do stwierdzenia, że zawarta przez kredytobiorców Umowa jest nieważna.

Uznać również należy, iż dopuszczalne było zawarcie z bankiem umowy o kredyt waloryzowany do waluty obcej. Przedmiotowa Umowa nie może być zatem uznana za bezwzględnie nieważną w związku z art. 58 k.c., gdyż nie narusza przepisów prawa, ani nie zmierza do obejścia ustawy, jak również nie jest sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.

Uznanie kwestionowanych przez stronę powodową postanowień za abuzywne wymaga subsumpcji przepisu art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którym postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy

(niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Paragraf 2 powołanego przepisu wskazuje, że jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Z kolei paragraf 3 wskazanego artykułu definiuje niezgodnione indywidualnie postanowienia umowy jako te, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przyjętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Zgodnie z § 4 powołanego przepisu ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

Zakres zastosowania przytoczonej regulacji art. 385¹ k.c. sprowadza się do umów zawieranych przez przedsiębiorców z konsumentami. Dotyczy on jedynie postanowień innych niż określające główne świadczenia stron, niezgodnionych z konsumentem indywidualnie. Ponadto przesłankami uznania postanowień umownych jest taka ich treść, która kształtuje prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Należy wobec tego zbadać umowę wiążącą strony w aspekcie wszystkich powołanych przesłanek.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie należy zastosować tzw. kontrolę incydentalną, tj. zbadanie spornych postanowień pod kątem tego, czy wypełniły one znamiona przewidziane w art. 385¹ § 1 k.c.

Strona powodowa w toku postępowania wskazała, że postanowienia § 1 ust. 1 Części Szczególnej Umowy oraz w § 1. ust. 2 i 3, § 13 ust. 2-3, § 15 ust. 7 Części Ogólnej Umowy a także w § 6 ust. 6-7, § 10 ust. 5-6 stanowiących jej integralną część „Ogólnych Warunków udzielania przez (...) Bank (...) S.A. kredytu mieszkaniowego (...)” – stanowią klauzule niedozwolone (abuzywne).

W ocenie Sądu strona powodowa nie podołała wykazaniu abuzywności ww. postanowień Umowy i Ogólnych warunków kredytowania, o czym szerzej w dalszej części uzasadnienia.

Zdaniem Sądu niedopuszczalne jest uproszczenie rozpoznania niniejszej sprawy poprzez odwołanie się tylko i wyłącznie do prejudycjalnego charakteru wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Tym samym dotychczasowe orzecznictwo nie ma decydującego wpływu na interpretację sprawy, albowiem każdorazowo Sąd obowiązany jest do dokonania całościowej oceny materiału dowodowego w celu ustalenia wiążącej strony treści stosunku prawnego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 19 grudnia 2003 r. (sygn. akt III CZP 95/03, Legalis nr 60309), kontrola dokonywana w trybie przepisów art. 479³⁶-479⁴⁵ k.p.c. dotyczy nie analizy konkretnego stosunku zobowiązaniowego, lecz abstrakcyjnie rozumianej treści normatywnej wzorca umownego (niezależnie od tego nawet, czy znalazł on zastosowanie w następstwie zawarcia umowy), tj. na kontroli wzorca jako takiego, w oderwaniu od konkretnej umowy, której wzorzec dotyczy.

Rozszerzona prawomocność wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone, stosownie do obecnie dominującej linii orzeczniczej, o której mowa w art. 479⁴³ k.p.c., pod względem podmiotowym działa na rzecz wszystkich osób trzecich, ale wyłącznie przeciw pozwanemu przedsiębiorcy. Oznacza to, że omawiany wyrok od chwili wpisania uznanego niedozwolonego postanowienia wzorca umowy do rejestru prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów działa na rzecz wszystkich (strony powodowej i wszystkich osób trzecich), ale tylko przeciwko konkretnemu pozwanemu przedsiębiorcy (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 20 listopada 2015 r., sygn. III CZP 17/15, MoP 2016 nr 2, str. 59). Regulacja dotycząca rozszerzonej prawomocności wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumenta ma jednak to ograniczone znaczenie, że dotyczy wyłącznie postanowień objętych wzorcami umownymi, będących przedmiotem kontroli abstrakcyjnej (ogólne warunki umów, regulaminy), nie dotyczy zaś postanowień umów zawartych indywidualnie pomiędzy stronami. Sąd, w sytuacji ustalenia niedozwolonego charakteru postanowienia umownego powinien dokonać oceny skutków abuzywności klauzuli waloryzacyjnej, a w szczególności jej wpływu na wysokość świadczeń spełnionych przez powodów na rzecz pozwanego przy zastosowaniu niedozwolonego postanowienia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 24 października 2018 r., sygn. I ACa 324/18, niepubl.).

Postanowienia umowy kredytu, które łączą strony postępowania ustalone zostały w oparciu o preferencje powodów (konsumentów), zgłoszone we wniosku o udzielenie kredytu. Ostatecznie sama treść Umowy, z wyjątkiem postanowień odzwierciedlających dane zawarte we wniosku kredytowym, nie była indywidualnie uzgadniana co do końcowego słownego brzmienia, lecz na kształt ostatecznie przyjętego wariantu tej Umowy i w ogóle na decyzję o jej zawarciu decydujący wpływ mieli wnioskujący o kredyt powod D. R. i M. C. (1), o czym w dalszej części uzasadnienia.

W judykaturze istnieje spór co do przyjęcia czy klauzule waloryzacyjne regulują świadczenie główne, czy też nie.

Zdaniem Sądu regulacje umowne związane z waloryzacją kredytu dotyczą głównych świadczeń stron. Co prawda ustawodawca nie określił, co należy rozumieć przez sformułowanie „główne świadczenia stron”, wskazane w art. 385¹ § 1 k.c., ale niewątpliwie są to takie elementy konstrukcyjne umowy, bez których uzgodnienia nie doszłoby do jej zawarcia. Pojęcie to z pewnością należy interpretować w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Strona powodowa kwestionowała zapisy przedmiotowej umowy dotyczące indeksacji, a zatem sposobu przeliczenia udzielonego im kredytu i rozliczenia wpłat dokonywanych przez nich na rzecz pozwanego tytułem spłaty zaciągniętego zobowiązania. Pojęcie „głównych świadczeń stron” w odniesieniu do umowy należy rozpatrywać w kontekście art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, zawierającego essentialia negotii umowy kredytu. Analizując kwestionowane przez powoda postanowienia umowne stwierdzić należy, że miały one wpływ na wysokość kredytu oraz wysokość poszczególnych rat. Stanowiły częściowo klauzulę waloryzacyjną, która wprost oddziałuje na wysokość świadczenia głównego stron. Z uwagi na powyższe, nie ulega wątpliwości, że w niniejszej sprawie nie wystąpiła podstawowa przesłanka wynikająca z art. 385¹ § 1 k.c. Kwestionowane postanowienia określały bowiem główne świadczenia stron, a strona powodowa nie wykazała, aby zostały one sformułowane w sposób niejednoznaczny. Omawiane regulacje odwołują się wprost do kursu kupna lub sprzedaży waluty obowiązującego w pozwanym banku w chwili wypłaty lub spłaty kredytu. Wskazać również należy, że kredytujący bank de facto nie miał technicznej możliwości wykonania umowy w inny sposób niż w oparciu o własne tabele kursów. Zdaniem Sądu treść tych postanowień nie budzi też wątpliwości.

Przyjmując nawet, że postanowienia te – jako dotyczące głównych świadczeń stron – nie zostały określone w sposób jednoznaczny, ewentualnie, że regulacje dotyczące waloryzacji nie regulują głównych świadczeń stron, to żądanie pozwu również nie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie należy zwrócić uwagę na realia zawierania umów w sprawach takich jak niniejsza, polegające na tym, że z jednej strony bank posiada pewną paletę produktów finansowych do wyboru i uzgodnienia, zaś z drugiej strony konsument zgłasza swoje konkretne potrzeby najpierw w drodze ustnej, a po dopasowaniu konkretnego instrumentu do jego potrzeb – w drodze wniosku o udzielenie kredytu.

Niewątpliwie, z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika, że D. R. i M. C. (1) chcieli sfinansować zakup lokalu mieszkalnego na rynku pierwotnym i poszukiwali produktu finansowego (kredytu), który zapewniłby uzyskanie potrzebnej im kwoty, przy jednocześnie możliwie najniższych kosztach uzyskania kredytu. W rezultacie zgłoszone przez nich potrzeby wywołały reakcję banku w postaci przedstawienia oferty, która mogłaby sprostać zgłoszonym potrzebom. Po otrzymaniu satysfakcjonującej oferty przyszli kredytobiorcy de facto nie pretendowali nawet do ingerencji w treść postanowień. Trudno natomiast podważyć fakt, że mimo braku prób wpływania na kształt umowy, mieli prawo to zrobić. Jakkolwiek D. R. i M. C. (1) w okolicznościach niniejszej sprawy w zasadzie nie wywierali wpływu na konkretne brzmienie kwestionowanych postanowień końcowej umowy, to należy zauważyć, że kształt zaproponowanych warunków umownych był zdeterminowany ich potrzebami świadomie przez nich zgłoszonymi. Ponadto strona powodowa nie podnosiła twierdzeń jakoby poszczególne zapisy umowy były dla nich nieodpowiednie w momencie zawierania Umowy. Należy zaznaczyć, że wskazane okoliczności nie obalają wprawdzie przesłanki niezgodnienia indywidualnego kwestionowanych postanowień z konsumentem, ale mają zdecydowany wpływ na ocenę zaistnienia dalszych przesłanek, o których mowa w przepisie art. 385¹ k.p.c. (rażącego naruszenia interesu konsumenta i sprzeczności dobrymi obyczajami).

W odniesieniu do przesłanek sprzeczności postanowień z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta, a także naruszenia zasad współzycia społecznego Sąd uznał, że strona powodowa nie wykazała spełnienia tychże przesłanek w niniejszym postępowaniu, co do żadnej ze spornych klauzul.

Jak podnosi się w doktrynie i orzecznictwie „dobre obyczaje” są w zasadzie odpowiednikiem „zasad współzycia społecznego”. Zgodnie z utrwaloną judykaturą do zasad tych zalicza się reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością, aprobowanymi społecznie zasadami. W rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku, zaś „rażące naruszenie interesów konsumenta” oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku zobowiązaniowym. Rażące naruszenie należy interpretować jako znaczne odbieganie przyjętego uregulowania od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Naruszenie interesów konsumenta ma być niewątpliwe, bezsporne i nacechowane znacznym ujemnym ładunkiem (por. m. in. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/04, Biul. SN 2005 nr 11).

Wskazane w tym przepisie formuły prawne, służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (por. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/2004, Biul. SN 2005/11/13). Nie jest zatem wystarczające ustalenie nierównomiernego rozkładu praw i obowiązków stron umowy (sprzeczność z dobrymi obyczajami), lecz konieczne jest stwierdzenie prawnie relewantnego znaczenia tej nierównowagi (rażące naruszenie interesów konsumenta).

W kontekście stosunków prawnych łączących bank z jego klientami (stosunków umownych o charakterze ekonomicznym) przyjąć należy, że zasady współzycia społecznego wymagają od stron tych stosunków uczciwości (uczciwego obrotu) oraz lojalności. D. R. i M. C. (1) złożyli wniosek kredytowy, zostali zapoznani z ryzykiem kursowym i zaakceptowali zasady funkcjonowania kredytu denominowanego (waloryzowanego) (Informacja dla Wnioskodawców o ryzyku zmiennej stopy procentowej oraz ryzyku kursowym podpisana przez M. C. (1) i D. R., k. 182-183). W takiej sytuacji brak jest podstaw dla twierdzenia, że Umowa, którą zawarli, narusza zasady współzycia społecznego czy też dobre obyczaje.

Strona powodowa nie wykazała również, by kurs CHF z tabeli kursowej pozwanego banku był ustalony dowolnie, a w szczególności z rażącym pokrzywdzeniem interesów kredytobiorców. Sąd zważył, że ustawodawca nie sprecyzował stopnia szczególności postanowień przewidujących sposób i termin ustalania przez bank kursu wymiany walut, na podstawie którego obliczane są raty kapitałowo-odsetkowe. Zdaniem Sądu, sporne postanowienia zostały też sformułowane na tyle precyzyjnie, na ile pozwala na to materia, której one dotyczą. W ocenie Sądu zastosowany przez pozwanego bank kurs CHF/PLN pochodzący z Tabeli Kursów Walut Obcych pozwanego banku nie odbiegał w sposób istotny od kursów rynkowych a nawet od kursu średniego NBP, tym samym nie można uznać, że doszło do rażącego pokrzywdzenia interesów kredytobiorców.

Zdaniem Sądu, nie do zaakceptowania natomiast jest koncepcja przedstawiona przez stronę powodową we wniosku o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego dotycząca kredytu złotowego z oprocentowaniem LIBOR, a de facto taką koncepcję zawierał wniosek dowodowy strony powodowej w tym zakresie, w którym strona powodowa domagała się przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego w dziedzinie rachunkowości na stwierdzenie rat należnych pozwanemu obliczonych z pominięciem stosowania bezskutecznych klauzul indeksacyjnych. Przyjmując koncepcję ferowaną przez stronę powodową nastąpiłaby niedopuszczalna zmiana przedmiotu świadczenia głównego. W takim przypadku doszłoby bowiem do zniekształcenia konstrukcji prawnej i ekonomicznej takiego typu kredytów z uwagi na zastosowanie nieadekwatnego wskaźnika oprocentowania. Kredyt złotówkowy podlega bowiem oprocentowaniu zmiennym wskaźnikiem WIBOR (plus stała marża banku), o którego wahaniami decydują inne czynniki, aniżeli czynniki w odniesieniu do wskaźnika LIBOR. Sąd nie ma też wątpliwości, że wybierając zadłużenie w walucie szwajcarskiej, powodowie świadomie chcieli skorzystać z niższego oprocentowania (LIBOR) w porównaniu

z kredytem złotowym (gdzie obowiązywał WIBOR) i tym samym miesięcznie niższej raty kredytu. Modyfikacja treści Umowy jedynie poprzez wyeliminowanie klauzul uznanych za niedozwolone w sposób zaproponowany przez powoda nie może zyskać aprobaty. Proste wyeliminowanie zakwestionowanych klauzul doprowadziłoby do niedopuszczalnej zmiany pierwotnego charakteru stosunku prawnego, łączącego strony. Doszłoby de facto do zastąpienia kredytu indeksowanego kursem waluty CHF, kredytem złotowym. Sąd podziela w tym zakresie pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 29 marca 2017 r. (sygn. akt I ACa 1233/16, LEX nr 2287417, iż „zmiana charakteru zobowiązania (z kredytu walutowego na kredyt stricte złotowy) musiałaby pociągać za sobą konsekwentnie zmianę stawki referencyjnej oprocentowania na stawkę WIBOR (znacznie mniej korzystną dla kredytobiorców), czyli indeks funkcjonujący dla obrotu złotowego przy giełdzie (...)”.

O rażącem naruszeniu interesów konsumenta można mówić wtedy, gdy dochodzi do istotnej oraz nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta. Rażące naruszenie należy interpretować jako znaczne odbieganie przyjętego uregulowania od zasad uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Naruszenie interesów konsumenta ma być niewątpliwe, bezsporne i nacechowane znacznym ujemnym ładunkiem (por. m. in. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/04, Legalis nr 71468).

Mając powyższe na uwadze, zdaniem Sądu, strona powodowa nie wykazała, aby interes D. R. i M. C. (1), jako konsumentów w omawianym stosunku zobowiązaniowym został w jakikolwiek sposób naruszony. W chwili zawierania Umowy wiedzieli o tym, że kredyt jest waloryzowany do waluty obcej, mieli wiedzę w zakresie postanowień dotyczących ryzyka walutowego, oprocentowania, zabezpieczenia kredytu i początkowo odnosili wymierne korzyści z wyboru tego rodzaju instrumentu finansowego. Sąd zauważa, że od 20 grudnia 2017 r. to D. R. przyjął całkowitą odpowiedzialność za spłatę długu (umowa o zwolnienie z długu z 20 grudnia 2017 r., k. 64). Okoliczności sprawy i dokonana ocena dowodów prowadzą do wniosku, iż wpłacone przez kredytobiorców, a obecnie przez samego powoda na rzecz pozwanego banku na podstawie postanowień Umowy kredytu kwoty nie stanowiły świadczenia nienależnego. Uiszczane były na ważnej podstawie, a powód był zobowiązany względem pozwanego banku.

Żądanie powoda, zdaniem Sądu, jest również sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, tj. zasadą uczciwego postępowania w obrocie gospodarczym, równego traktowania kontrahentów czy lojalności. Gdyby bowiem roszczenie strony powodowej zostało uwzględnione, a pozwany bank zobowiązany zostałby do zapłaty dochodzonych przez powoda kwot, pomimo że zrealizował oni cel Umowy, tj. przez wiele lat korzystał z udostępnionego mu kapitału, to stanowiłoby to naruszenie praw osób, które w tym samym okresie planowały zaciągnięcie kredytu, jednak z uwagi na ryzyko związane z kredytem indeksowanym nie zdecydowały się na jego zawarcie i zaciągnęły kredyt złotówkowy, który w tym czasie był znacznie mniej korzystny finansowo.

Zasadą jest, że każde przejście wartości majątkowej z jednej osoby na drugą musi być prawnie uzasadnione. W związku z tym stosownie do art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby nie było to możliwe, do zwrotu jej wartości.

Przepis ten – w myśl art. 410 § 1 k.c. – stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia (§ 2).

Okoliczności sprawy i dokonana ocena dowodów prowadzą do wniosku, iż wpłacone przez powoda na rzecz pozwanego banku kwoty nie stanowiły świadczenia nienależnego. Uiszczane były i nadal są na ważnej podstawie. Sąd nie uznał również kwestionowanych w toku postępowania postanowień Umowy i Ogólnych warunków kredytowania za niedozwolone. Z tych też względów popierane przez powoda roszczenie o zapłatę kwoty 14.282,91 zł tytułem zwrotu nienależnie uiszczonych przez powoda na rzecz pozwanego świadczeń w postaci rat kapitałowo-odsetkowych w okresie od 2 czerwca 2023 r. do 2 stycznia 2024 r. należy uznać za niezasadne. Sąd uznał, że brak jest podstaw do stwierdzenia nieważności przedmiotowej Umowy, w związku z tym ww. żądanie zapłaty od pozwanego na rzecz powoda nie znajdują uzasadnienia, tym samym powództwo o ustalenie i zapłatę podlegało oddaleniu w całości (pkt I wyroku).

Zgodnie z art. 108 § 1 k.c. sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu w niniejszej sprawie stanowi przepis art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu).

W niniejszej sprawie Sąd w myśl przepisu art. 108 § 1 zd. 2 k.p.c. rozstrzygnął jedynie o zasadach ponoszenia kosztów procesu ustalając, że powód przegrał proces w 100% i pozostawił ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, o czym orzekł w punkcie II wyroku.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w wyroku.

sędzia Ewa Ligoń-Krawczyk